

Citation:

J. de Wilde, Levensbericht J.W.S. Pringle, in:
Jaarboek, 1983, Amsterdam, pp. 170-171

Levensbericht van

John William Sutton Pringle

(22 juli 1912 – 2 november 1982)

door **J. de Wilde**

John William Sutton Pringle, die op 2 november 1982 in Oxford aan een ruggemergtumour overleed, was een van de meest vooraanstaande insektenfysiologen en tevens een van de meest prominente Engelse zoölogen. Begiftigd met een formidabel intellect, met een briljante en originele experimenteertechniek, een feilloos instinct voor essentiële en interessante problemen, en een strenge en zorgvuldige benadering van alles wat hij ondernam, werd hij al op 25-jarige leeftijd geroepen tot functies bij het hoger onderwijs, en hij bleef die bekleden tot zijn emeritaat in 1979.

John Pringle, wiens vader arts was in Manchester, werd op 22 juli 1912 geboren. In 1930 begon hij zijn studie in Cambridge, en voelde zich al spoedig aangetrokken tot de experimentele zoölogie zoals die onder Sir James Gray werd ontwikkeld. Hij promoveerde in 1937, werd in hetzelfde jaar University Demonstrator en in 1938 Fellow of King's College.

Gedurende de oorlog was Pringle werkzaam bij het Telecommunications Research Establishment en werd met MBE onderscheiden wegens zijn aandeel in de ontwikkeling van radar. Tevens werd hem de American Medal of Freedom toegekend.

Na de oorlog werd hij Lecturer in Cambridge en nam een actief aandeel in de begeleiding van studenten als Senior Tutor, Senior Bursar, en Librarian van Peterhouse. In 1959 werd hij Reader in Experimental Cytology and in 1961 Linnacre Professor of Zoology in Oxford.

Pringle onderscheidde zich in zijn research al in de periode van zijn promotie-onderzoek, dat over proprioceptoren bij insekten handelde. In aansluiting daaraan deed hij baanbrekende ontdekkingen over gyroscopische stabilisatie bij de vlucht van Diptera, waarbij hij de halteres als zetel van dit vermogen onderkende. Deze experimenten werden onderdeel van een breed opgezet onderzoek over de insektenvlucht, waarover hij in 1957 een boek schreef dat klassiek is geworden. Zelf een uitstekend piloot, analyseerde hij de insektenvlucht in zijn aerodynamische, neuromusculaire en biofysisch-musculaire aspecten; de laatstgenoemde bewerkte hij tot kort voor zijn emeritaat met een Unit of Muscle Biophysics and Insect Physiology van de Agricultural Research Council.

Een andere lijn van onderzoek die grote bekendheid heeft verkregen betrof de zgn. tymbale spieren die functioneren bij de geluidsproductie van cicaden. Hij onderkende hierin oscillerende mechanismen die ook bij de vliegspieren van insekten optreden; de aan de resonerende contractiliteit van deze systemen gewijde biofysische studies vormen de essentie van zijn latere werk in Oxford.

Behalve als onderzoeker en docent onderscheidde Pringle zich ook in planning en organisatie. Zijn eerste taak na zijn benoeming in Oxford was het ontwerpen van een nieuw zoölogisch laboratorium, waarin hij ook de Experimental Psychology onderbracht. De planning van dit gebouw, het beste in zijn soort in Engeland, geschiedde met grote verbeeldingskracht, zorgvuldigheid, inzicht in details; het is een blijvend aandenken aan zijn grondige en energieke aanpak van zaken.

Na zijn benoeming in 1972 als Voorzitter van de Governing Board van het ICIPE te Nairobi (een functie die hij tot 1977 bekleedde) had hij een belangrijk aandeel in de planning van de gebouwen, terwijl ook het financieel beheer zijn grote aandacht had.

Zijn activiteiten in Kenya waren onderdeel van een breed scala van ontwikkelingen ten behoeve van de biologie in Oxford. Hiertoe behoorde ook de stichting van een School of Human Sciences, waarin biologie, antropologie en sociologie werden verenigd. Het was karakteristiek voor de mens Pringle, dat hij dergelijke syntheses tot stand trachtte te brengen. Zijn interessen omvatten, naast fysiologie en biofysica, gebieden als evolutie, ontstaan van het leven, leren en educatie. De complementariteit van analyse en synthese in de biologie, uiteengezet in zijn oratie in 1963, maakte de kern van zijn denken uit.

De bemoeienissen met het International Centre of Insect Physiology and Ecology in Nairobi omvatten o.m. de functie van Director of Research betreffende de African Armyworm, een trekvlinder die grote schade doet aan zowel natuurlijke als landbouwgewassen. Hij was bovendien Visiting Professor aan de Universiteit van Nairobi en lid van de Board van het Serengeti Research Institute. Zijn veldkennis van Oost-Afrika, speciaal wat de vogelwereld betreft, was opmerkelijk.

Maar misschien het meest opmerkelijke in de mens Pringle was zijn vermogen, zich, naast zijn met strengheid en precisie bedreven professionele activiteiten, in de kring van zijn gezin en vrienden een man te betonen van grote gemoedelijkheid, wars van iedere vormelijkheid. In deze vriendenkring waren ook de administratieve krachten opgenomen die hem in zijn instituut terzijde stonden; een kring waarin men elkaar bij de voornaam noemde en lief en leed volledig deelde. Bijenteelt, tui-nieren, wijnproductie, schilderen, borduren en meubelmaken behoorden tot zijn vele liefhebberijen. In wezen was er in dit opzicht geen sprake van tegenstellingen. Het beantwoorden aan hoge criteria in het leven in al zijn volheid heeft Pringle gekenmerkt; ook tijdens zijn kranig gedragen ziekbed.

Zeker was Pringle geen bon-vivant; een graad van ascetisme was in zijn levenswijze onmiskenbaar.

Pringle werd in 1954 tot Fellow van de Royal Society en in 1977 tot buitenlands lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen benoemd. Zowel nationaal als internationaal zal zijn werk nog lang blijven naklinken.